

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam un padomei — Meklējot risinājumu sausuma un ūdens trūkuma problēmai Eiropas Savienībā"

COM(2007) 414 galīgā redakcija

(2008/C 224/15)

Eiropas Komisija saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 262. pantu 2007. gada 18. jūlijā nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu

"Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei — Meklējot risinājumu sausuma un ūdens trūkuma problēmai Eiropas Savienībā".

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Lauksaimniecības, lauku attīstības un vides specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2008. gada 29. aprīlī. Ziņotājs — *Stéphane Buffetaut* kgs.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 445. plenārajā sesijā, kas notika 2008. gada 28. un 29. maijā (29. maija sēdē), ar 97 balsīm par un 1 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1. Ūdens trūkuma un sausuma problēma noteikti jāaplūko ne tikai kā vides jautājums, bet arī kā Eiropas ilgtspējīgas tautsaimnieciskās izaugsmes būtiska sastāvdaļa, proti, kā stratēģiski nozīmīga problēma.

1.2. Cilvēkiem, ģimenēm ir vajadzīgs ūdens, lai dzīvotu, taču šim resursam ir ļoti svarīga nozīme arī daudzās tautsaimniecības nozarēs, vispirms jau lauksaimniecībā un lauksaimniecības pārtikas produktu ražošanas nozarē, kas strādā ar dzīvnieku organizmiem.

1.3. Komisijas paziņojums ir atbalstāms, jo tajā uzsvērts problēmas nozīmīgums un noteiktas dažas pamatnostādnes, lai, pirmkārt, risinātu ūdens trūkuma un sausuma problēmu un, otrkārt, paredzētu iespējas pielāgoties jaunai situācijai.

1.4. Sakarā ar klimata pārmaiņām, kuras konstatējuši gan zinātnieki, gan iedzīvotāji, stāvoklis varētu pasliktināties, tādēļ būtu steidzami jāveic Komisijas ierosinātie pasākumi.

1.5. Protams, stāvoklis nav visās dalībvalstīs vienāds, mainoties no Eiropas dienvidiem uz ziemeļiem, no austrumiem uz rietumiem. Mīnētā problēma tomēr skar visas dalībvalstis, un visās dalībvalstīs, tostarp ziemeļu valstīs, ir pieredzēti vasaras sausuma periodi.

1.6. Tādēļ atšķirīgās situācijas nedrīkst kļūt par šķērslī, lai Eiropā pieņemtu saskaņotu politiku un īstenotu praktiskus, katras dalībvalsts konkrētajai situācijai piemērotus pasākumus, jo nepastāv viens vienīgs risinājums, kas piemērojams visai Eiropas Savienībai.

1.7. EESK tāpēc prasa, lai pasākumi, ko īsteno saskaņā ar Komisijas paziņojumu, tiktu visaptveroši un sistemātiski pārraudzīti.

1.8. EESK uzsver, ka ūdens tarifu politika var izrādīties neefektīva, ja lielu daļu iegūtā ūdens neuzskaita vai neregistrē. EESK tādēļ aicina Komisiju ieteikt dalībvalstīm vēlamu ūdens izmantojuma definīciju.

1.9. EESK aicina izveidot upju baseinu plāniem veltītu Eiropas mēroga tīmekļa vietni, kur vietējās pašvaldības varētu atrast paraugus savu plānu izstrādei, kā arī uzlabot informāciju.

1.10. Attiecībā uz ūdens politikai atvēlēto fondu sadali EESK ierosina, lai Komisija, pamatojoties uz ūdens racionālas izmantošanas un ūdens resursu saglabāšanas kritēriju, varētu attiecīgi pielāgot atbalsta likmi un tādējādi motivētu pašvaldības, kuru attieksme nav atbildīga, mainīt savu praksi, bet nesodītu reģionus, kas jau strādā šajā jomā.

1.11. Lai uzlabotu sausuma riska pārvaldību, EESK aicina Eiropas Savienību civilās aizsardzības mehānisma ietvaros veicināt ugunsgrēku novēršanas un apkarošanas līdzekļu savietojamību.

1.12. Domājot par apgādes infrastruktūrām, EESK iesaka pētīt pazemes ūdens krātuvju izveides iespējas un iespēju ūdeni atkārtoti ievadīt gruntsūdeņos. EESK uzskata, ka nevajadzētu jau iepriekš atteikties no jebkāda priekšlikuma par ūdens pārvadi, taču tā jākontrolē, nepieļaujot izšķērdīgu attieksmi pret ūdeni un to pārvaldot tā, lai pastāvīgi nodrošinātu šī resursa taupīšanu un izmantotu vismūsdienīgākās ūdens lietošanas kontroles metodes (¹).

1.13. Lai veicinātu ūdens racionālu izmantošanu, EESK aicina ieviest "viedas" mērīšanas metodes un pielāgotus apmaksājamus rēķinus. Tā uzsver arī labas lauksaimniecības prakses svarīgo nozīmi un ierosina veicināt dzīvzogu stādīšanu un mežu atjaunošanu reģionos, kur to ir lietderīgi un iespējams izdarīt, un ar

(¹) Atklātajā uzklaušīšanas sēdē un izpētes braucienā uz Mursiju 2008. gada 3. aprīlī varēja secināt, ka tādas ūdens resursu racionālas un atbildīgas lietošanas metodes jau ir pieejamas tirgū. Turklāt kultūraugi, un galvenokārt koku stādīšana ļauj novērst pārtuksnešanos.

lauku attīstības fondu atbalstu sekmēt ilgtspējīgas drenāžas un apūdeņošanas metodes. Ūdens lietošanas efektivitāte lauksaimniecībā pakāpeniski uzlabojas, taču to jāturpina uzlabot, izmantojot tādas instrumentus kā ūdens resursu taupīga izmantošana apūdeņošanai un laistīšanai un modernizācija. Šajā sakarā jāuzsver, ka lauksaimniecībā ir jāveicina un jāattīsta pētniecība un jaunās tehnoloģijas. Komiteja uzsver, ka būtu lietderīgi izveidot individuālas ūdens taupīšanas, pārstrādes un attīrīšanas sistēmas, galvenokārt mazapdzīvotos apgabalos.

1.14. Lai uzlabotu zināšanas un datu vākšanu, EESK ierosina izveidot tīmekļa vietni, no kuras būtu lejupielādējami klimata parametri, kurus iegūst, izmantojot Klimata pārmaiņu starptautiskās padomes vispārējos modeļus, un kas būtu pieejami vietējiem un reģionālajiem dalībniekiem.

2. Paziņojuma kopsavilkums

2.1. Ūdens trūkuma izraisītās problēmas un ļoti bieži sausuma periodi ir vērojami ne tikai dažos reģionos, kuriem tie vienmēr ir bijuši raksturīgi, bet arī visā kontinentā. Eiropas Savienībā upju baseinu ar pārmērīgu ūdens noslodzi skaits varētu pieaugt no 19 % šodien līdz 39 % 2070. gadā. Tas jo īpaši smagi skartu Dienvideiropu, Centrāleiropu un Austrumeiropu.

2.2. Trīsdesmit gadu laikā sausuma skarto reģionu un iedzīvotāju skaits pieaudzis par 20 %. Sausuma periodi skar ne tikai iedzīvotājus, bet arī rada zaudējumus ekonomikā. Eiropas tautsaimniecībai 2003. gada sausums izmaksāja vismaz 8,7 miljardus *euro*. Pētījums par ūdens izmantošanu visā pasaulē liecina, ka pastāv ļoti daudz atšķirīgu apstākļu. Viens iedzīvotājs Amerikā dienā patērē vidēji 600 litru ūdens, Eiropā — no 250 līdz 300 litriem, Jordānijā — 40 litrus un Āfrikā — 30 litrus. Ņemot vērā ūdens trūkuma draudus, ikvienam jācenšas mainīt savus ieradumus, taču jārikojas jomās, kur var sasniegt visefektīvākos rezultātus. Ūdeni visvairāk izmanto lauksaimniecībā (71 % no iegūtā ūdens), pēc tam — rūpniecībā (20 %) un visbeidzot mājāsaimniecībās (9 %) ⁽²⁾.

2.3. Komisija, atsaucoties uz Vides padomes 2006. gada jūnija pieprasījumu, ierosina virkni stratēģisku risinājumu Eiropas līmenī:

- pareizas ūdens cenas noteikšana;
- ūdens un ar ūdeni saistītā finansējuma efektīvāka sadale;
- ūdens racionālas izmantošanas finansēšana;
- sausuma riska pārvaldības plānu izstrāde;
- ES Solidaritātes fonda un Eiropas Civilās aizsardzības mehānisma turpmāka optimizācija;
- ūdens patēriņa ziņā efektīvu tehnoloģiju un prakses veicināšana;

⁽²⁾ Avots: Ilgtspējīgas pasaules atlase. *Michel Barnier*. Izdevniecība *Acropolis*.

— sausuma un ūdens trūkuma informācijas sistēmas izveide Eiropā;

— pētniecības un tehnikas attīstība.

2.4. Izvirzot šos risinājumus, Komisija vēlas izveidot tādas efektīvas, ūdens racionālas izmantošanas stratēģijas pamatus, kas sasīta ar cīņu pret klimata pārmaiņām un vēlmi piešķirt Eiropas ekonomikai jaunu dinamiku.

2.5. Eiropadome ⁽³⁾ ir uzsvērusi, ka ūdens trūkuma un sausuma problēmas īpaši jārisina ne tikai Eiropas Savienības, bet arī starptautiskā līmenī, un ir norādījusi uz nepieciešamību pilnībā īstenot Ūdens pamatdirektīvu.

2.6. Padome ir lūgusi Komisijai pārraudzīt paziņojuma īstenošanu un līdz 2012. gadam pārskatīt un izvērst ES stratēģiju minētajās jomās.

2.7. EESK mērķis nav dot papildu stāvokļa novērtējumu, kas būtu lieks, bet tā vēlas izteikt piezīmes par ieteiktajiem risinājumiem, tos papildināt un galvenokārt sniegt konkrētus priekšlikumus un ieteikumus.

2.8. Ūdens trūkuma un sausuma problēma Eiropas Savienībā skar vairākas politikas. Piemēram, atkarībā no katra konkrētā gadījuma par attiecīgu jautājumu risināšanu Komisijā varētu būt atbildīgs Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāts, Vides ģenerāldirektorāts un Reģionālās politikas ģenerāldirektorāts, jo šīs problēmas skar lauksaimniecību, ūdens politiku, klimata pārmaiņas, krīžu pārvaldību un Eiropas civilās drošības organizēšanu. Komisijai būtu rūpīgu jāseko tam, lai ar ūdeni saistītās problēmas tiktu izskatītas transversāli.

3. Vispārīgas piezīmes

EESK piezīmes izteiktas, ņemot vērā paziņojuma struktūru.

3.1. Ūdens cena.

3.1.1. Paziņojums izstrādāts, ņemot vērā Ūdens pamatdirektīvu (ŪPD). Komisija pauž nožēlu, ka netiek pietiekami izmantoti ekonomiskie instrumenti, un uzsver, ka cenu politika var izrādīties neefektīva, ja attiecīgās iestādes lielāko daļu iegūtā ūdens neuzskaita vai neregistrē.

3.1.2. Turklāt daudzas dalībvalstis ir noteikušas ierobežojošas ūdens lietojumu un ūdens lietotāju definīcijas. Nosakot pārāk šauras ūdens lietotāju definīcijas, tās attiecinot tikai uz dzeramā ūdens sadali un attīrīšanu un neņemot vērā irigāciju, navigāciju, hidroelektroenerģijas sistēmas, aizsardzību pret plūdiem utt., dažas dalībvalstis ir samazinājušas visu izmaksu atgūšanas iespējas, kā arī iespējas noteikt efektīvus tarifus dažādiem ūdens lietojuma veidiem.

⁽³⁾ Briseles Eiropadome, 2007. gada 14. decembris, Prezidentvalsts secinājumi, 16616/1/07 REV1, 17. lpp.

3.1.3. EESK ierosina, lai Komisija dalībvalstīm, kas noteikušas pārāk "ierobežojošas" ūdens lietojumu un lietotāju definīcijas, liktu pārskatīt savu nostāju, piemēram, sagatavojot ūdens lietojumu sarakstu un sniedzot pamatojumu par tajā neiekļautajiem ūdens lietojumu veidiem. Būtu lietderīgi noteikt ūdens lietojuma hierarhijas kritērijus, arī tas palīdzētu ieviest viedas tarifu noteikšanas sistēmas.

3.1.4. EESK arī ierosina izstrādāt lietišķās ekonomikas pētniecības programmu, lai modelētu finanšu plūsmas un sociālās lietderības plūsmas saistībā ar dažādiem ūdens lietojumiem un ūdens apriti vienā upes baseinā.

3.1.5. Debatēs par pareizu ūdens cenu jāizmanto to izmaksu un priekšrocību tautsaimniecisks novērtējums, kuras saistībā ar ūdens izmantošanu attiecīgi sedz vai gūst visas nozares un visi patērētāji, lietotāji un nodokļu maksātāji.

3.1.6. Komiteja brīdina Komisiju, ka dažās dalībvalstīs, kurās ir nepilnīga ūdens lietojumu definīcija, ir vērojama tendence ūdens kā resursa saglabāšanas izmaksas pārnest uz patērētājiem pilsētās par labu ūdens lietotājiem lauksaimniecībā un rūpniecībā. Ja lauksaimniecībā lietotāju cenas paaugstinātos, vajadzētu noteikt taisnīgu tarifu.

3.1.7. EESK uzsver, ka ūdens taupību veicinošajiem tarifiem jābūt pietiekami stingriem, lai to ietekmi nemazinātu izdevumi saistībā ar sarežģītājam to piemērošanas shēmām. Komiteja atgādina, ka vislielākās taupīšanas iespējas sniedz tīklu uzturēšana labā kārtībā un cīņa pret ūdens noplūdi, kuras rezultātā dažkārt rodas nepieļaujama ūdens izšķērdēšana. Visbeidzot EESK norāda, ka tarifi nav vienīgais visu problēmu risinājums, un ka regulējumam ir sava nozīme situācijās, kad jālemj par dažādiem ūdens izmantošanas veidiem.

3.1.8. Gadījumos, kad ar lauksaimniecību nesaistīto lietotāju ūdens pieprasījums mainās atkarībā no sezonas (tas bieži vien vērojams atpūtas vietās), būtu vēlams noteikt divējādus ūdens tarifus. Tas nodrošinātu sistēmas uzturēšanas fiksēto izmaksu segšanas taisnīgu sadali starp patērētājiem, kas ir rezidenti, un vasarniekiem.

3.2. Ūdens un ar ūdeni saistītā finansējuma efektīvāka sadale.

3.2.1. Komisija norāda, ka dažu upju baseinu ekonomiskā attīstība var negatīvi ietekmēt ūdens resursu pieejamību, un uzsver, ka īpaša uzmanība būtu jāvelta baseiniem, kuriem raksturīga pārmērīga ūdens noslodze vai ūdens trūkums.

3.2.2. EESK ierosina izveidot Eiropas Vides aģentūras un/vai Komisijas pārraudzītu, upju baseinu plānu paraugiem vēltu tīmekļa vietni, kurā publicētu konkrētus šādu plānu paraugus, lai tos varētu izmantot vietējās pašvaldības un attiecīgās kompetentās iestādes.

3.2.3. Vietējie dalībnieki tīmekļa vietnē varētu atrast metodes, mērķus, idejas risinājumiem, ekonomiskos rādītājus. Tādējādi šādu plānu izstrādē varētu ietaupīt daudz laika.

3.2.4. Lauksaimniecības ietekme uz ūdens resursiem ir labi zināma. Jāveicina efektīvāka ūdens izmantošana un galvenokārt jāsekmē ilgtspējīga apūdeņošana un drenāža (piemēram, apūdeņošanas metode, "izmantojot katru ūdens pilienu"). KLP 2008. gada "veselības pārbaudei" jābūt iespējai ūdens kvantitatīvas izmantošanas jautājumus labāk iekļaut KLP instrumentos. Īstenojot tiešā atbalsta pilnīgu atsaistīšanu, varētu palielināt atbalsta apmēru ūdens resursu apsaimniekošanai lauku attīstības programmās. Lauksaimniecības nozarē būtu jāizveido arī īpaši sausuma riska pārvaldības instrumenti.

3.2.5. Kopumā Komisija varētu mainīt atbalsta likmi, pamatojoties uz ūdens racionālas izmantošanas un ūdens resursu saglabāšanas kritēriju (piemēram, no 5 līdz 10 punktiem maksimālās atbalsta likmes ietvaros), jo īpaši attiecībā uz kohēzijas fondiem. Minētā kritērija, ko nosaka projekta pētījuma vai arī konkursa izsludināšanas laikā (celtniecības gadījumā), izpildi izvērtētu pēc Eiropas finansējuma saņēmējas iestādes iniciatīvas piecu gadu laikā pēc projekta pabeigšanas. Papildu finansiālā palīdzība kā atalgojums par konstatētajiem labajiem rezultātiem būtu atvilkums no investīciju atmaksas.

3.2.6. Komiteja uzskata, ka dzeramā ūdens apgādes vai attīrīšanas kopējo izmaksu kontrole ir laba pieeja gan no ekonomiskā, gan no ilgtspējīgas attīstības viedokļa. Ar kopējām izmaksām šeit jāsaprot pašreizējā neto vērtība, kas ir ieguldījumiem ilgtermiņa darbībā, uzturēšanā un atjaunošanā un attiecīgajiem izdevumiem.

3.2.7. Tātad, jo īpaši Komisijai, būtu jāatbalsta projekti, kas piedāvā atbilstīgus atlases kritērijus un attiecīgas garantijas, lai tādējādi izplatītu labu ūdens racionālas izmantošanas un ūdens resursu saglabāšanas praksi.

3.2.8. Minētā pieeja atbilst Komisijas vēlmei īpaši atbalstīt pasākumus, kuru mērķis ir nodrošināt resursu taupīšanu un racionālu izmantošanu. Šī politika būtu jāsaista ar politiku attiecībā uz biodegvielu, kas patērē ūdeni.

3.3. Uzlabot sausuma riska pārvaldību.

3.3.1. Komisija vēlas atbalstīt paraugprakses apmaiņu.

3.3.2. EESK pauž vēlmi, lai katru pavasari papildus veitjām meteoroloģiskajam novērtējumam tiktu izmantota satelītu informācija sausuma risku, lauksaimniecības produkcijas deficīta un ugunsgrēku risku kartēšanai. Šajā sakarā būtu jāizmanto arī izstrādāto upju baseinu plānu dati. Šie dati risku pārvaldības ietvaros būtu pieejami lauksaimniekiem vai viņu apvienībām.

3.3.3. Komiteja uzskata, ka ir vēlams pāriet no krīžu pārvaldības uz sausuma riska pārvaldību, turklāt krīžu pārvaldību vēl varētu uzlabot, kā to uzskatāmi parādīja 2007. gada vasaras postošo ugunsgrēku rezultātā izveidojies stāvoklis Grieķijā. ES varētu atvieglot un atbalstīt ugunsgrēku novēršanas un apkarošanas pasākumu savietojamību, materiālu standartizāciju, speciālu konteineru nodrošināšanu dīzeļsūkņiem, kopīgu mācību organizēšanu. Tas liktu konkrēti piemērot Eiropas civilās aizsardzības mehānismu.

3.3.4. Noteikti jāpatur Komisijas minētā iespēja liela sausuma seku novēršanai izmantot pārskatīto un pielāgoto ES Solidaritātes fondu. Būtu lietderīgi paredzēt apdrošināšanu sausuma periodu radīto seku mazināšanai — galvenokārt lauksaimniekiem, jo viņi ir pirmie, kas cieš zaudējumus.

3.4. Papildu ūdensapgādes infrastruktūras.

3.4.1. Šajā jomā Komisija paredz kolektīvus pasākumus. Dažos gadījumos varētu paredzēt arī individuālas iniciatīvas, uzsverot ūdens lietošanas hierarhijas koncepciju.

3.4.2. Paziņojumā ir paredzēta ne tikai ūdens pārvade starp dažādiem upju baseiniem, dambju un mazo dambju būvniecība, ievērojot stingrus nosacījumus, bet arī notekūdeņu atkārtota izmantošana un ūdens atsāļošana. Notekūdeņus atkārtoti izmantojot vairākos ciklos, jārisina piesārņojošu vielu uzkrāšanās problēma. Būtu lietderīgi uzsākt vai atbalstīt pētniecības programmu par piesārņojošu vielu koncentrācijas pēc vairākiem cikliem modelēšanu, lai izveidotu ūdens kvalitātes stabilizācijas kritērijus un noteiktu, kad koncentrācija sasniedz sistēmas pašattīrīšanas iespēju maksimālo robežu.

3.4.3. Atsāļošana rada divu veidu problēmas: pirmkārt, enerģētikas problēmas un, otrkārt, vides problēmas saistībā ar blakusproduktiem un sāls koncentrātu daudzumu.

3.4.4. Varētu paredzēt programmu ūdens atsāļošanai, izmantojot saules enerģiju un piedāvājot dažādu mikroiekārtu klāstu, un tas varētu būt Eiropas tehnoloģiskais atbalsts attīstības valstīm, kas saskaras ar sausuma problēmu.

3.4.5. Kopumā būtu jāveicina pētniecība un tādu metožu izstrāde, kas sekmē ūdens taupību un gruntsūdeņu atkārtotu uzpildi (piemēram, autoceļu segums pilsētās), kā arī biotehnoloģijas, kas ļautu radīt lauksaimniecības kultūru šķirnes, kurām vajadzīgs mazāk ūdens.

3.4.6. Visbeidzot būtu jāpēta pazemes ūdens krātuvju izveides iespējas un iespēju ūdeni atkārtoti ievadīt gruntsūdeņos. Būtu jāatlasa izmēģinājuma projekti un jānosaka uzkrātā ūdens standarti, kas vienlaikus būtu reālistiski un nodrošinātu augsnes apakškārtas aizsardzību. Jautājums par pazemes ūdeņiem ir saistīts ar ūdens daudzumu un kvalitāti, jo arī gruntsūdeņi var būt piesārņoti. Šajā sakarā īpaša uzmanība būtu jāvelta tādi rūpnie-

ciskajai darbībai, kuru raksturo īpaši liels ūdens patēriņš, kurā, pirmkārt, izmanto gruntsūdeņus un kura, otrkārt, var tos piesārņot.

3.4.7. EESK aicina Komisiju izvērtēt ūdens plūsmu pārvades iespējas starpreģionālā līmenī. Pārvade no baseina ar pārmērīgu ūdens daudzumu uz baseinu ar nepietiekamu ūdens daudzumu varētu būt vēlama arī no Eiropas viedokļa, piemēram, lai nodrošinātu lauksaimniecības ekonomisko neatkarību, ja saņēmējā baseinā ūdeni lieto efektīvi un taupīgi. Veicot tehniskus, tarifu noteikšanas vai reglamentējošus pasākumus, ir jānovērš situācija, kad atbalsts darbības jomai, kas to ir "pelnījusi", izraisa ūdens patēriņa pieaugumu citās jomās, kas nav prioritāras.

3.4.8. EESK uzskata, ka ir jāsaņem tādi iespējamie pasākumi, kas paredzēti, lai regulētu kopīgas upes plūsmu starp ES dalībvalstīm un trešām valstīm, ja upe šķēršļoj ES ārējās robežas.

3.5. Ūdens patēriņa ziņā efektīvu tehnoloģiju un prakses veicināšana.

3.5.1. Komisija uzskata, ka ūdens patēriņa ziņā efektīvas tehnoloģijas varētu izmantot ievērojami labāk. Interesantas attīstības iespējas paveras ne tikai saistībā ar cīņu pret ūdens noplūdi, kas dažos tīklos ir būtiska, un izšķērdēšanu, bet arī ar ūdens pārvaldības prakses modernizāciju.

3.5.2. Komisijas ierosinātie pasākumi vērtējami atzinīgi (standarti ierīcēm, kurās izmanto ūdeni, ēku ūdens patēriņa efektivitāte, ūdens lietošanas efektivitātes rādītājs, saimnieciskās darbības pielāgošana ūdens trūkuma stāvoklim...).

3.5.3. Būtu jāparedz arī "pelēkā ūdens" atkārtota izmantošana, pat ja tam ir nepieciešamas investīcijas — galvenokārt kanalizācijas sadalīšanai un drošības pasākumiem. Būtu arī jāparedz sistemātiskāka lietusūdens savākšana.

3.5.4. Daudzsološa šķiet viedā mērīšanas un atbilstīgu rēķinu sagatavošana. Patēriņa rādītāju mērīšanas un teletranslācijas tehnoloģiju attīstības rezultātā pašreiz būtu iespējams ieviest dažādus tarifus, tāpat kā tas ir elektroenerģijas gadījumā. Abonētājs varētu izvēlēties viņam piemērotu abonementu, kas vienlaikus nodrošina ietaupījumu: sezonu tarifu, pastāvīgu tarifu, zema pieprasījuma periodu tarifu utt.

3.5.5. Lai aizsargātu ūdens resursus, cīnītos pret plūdiem, eroziju un piesārņojumu, lauku vides aizsardzības politikas ietvaros būtu pastiprināti jāatbalsta mežu atjaunošana un dzīvžogu stādīšana vietās, kur tas ir iespējams un lietderīgi. Tāpat jāsekmē kultūru saglabāšana. Pieprasījumus un kontroli varētu veikt, izmantojot vismodernākās ģeogrāfiskās noteikšanas metodes. Būtu vēlams Septītās pētniecības un izstrādes programmas ietvaros veicināt pamatpētījumus lauksaimniecībā, lai izveidotu sausumizturīgas augu šķirnes.

3.5.6. Lauksaimniecībā būtu arī jāveicina ilgtspējīga zemes drenāža un apūdeņošana un labāko pieejamo tehniku izmantošana kopumā. Drenāžas grāvjos, galvenokārt to šķērsošanas vietās būtu jāizveido posmi vietējai ūdens uzkrāšanai, lai novērstu ūdens koncentrāciju un līdz ar to eroziju un piesārņojumu, kā arī veicinātu ūdens atkārtotu iefiltrēšanos. Vietējo krātuvju gadījumā bez šaubām būtu jāparedz attīrīšanas pasākumi, kas būtu jāizpēta, iesaistot speciālistus.

3.6. Veicināt ūdens taupīšanas kultūras rašanos Eiropā.

3.6.1. Komisijas ierosinājumi par sertifikāciju un marķēšanu ir vērtējami atzinīgi; tas ir labs risinājums, lai veicinātu ūdens racionālu lietošanu un taupīšanu. Marķēšanas jautājumā tomēr jābūt piesardzīgiem, jo ekomarķējums šobrīd ir populārs un pastāv risks, ka daudzās etiķetes informāciju var padarīt nesaprotamu.

3.6.2. Organizētai pilsoniskajai sabiedrībai, sociālajiem partneriem un apvienībām, kā arī izglītības un apmācības jomas dalībniekiem būtu jāmobilizē spēki, lai veicinātu ūdens taupīšanas kultūras rašanos. Profesionālajā jomā nedrīkst pieļaut pagātnes kļūdas speciālistu apmācībā un jaunu tehnoloģiju izplatīšanā, galvenokārt saistībā ar pilsētu ūdenssaimniecību.

3.6.3. Jāuzsver, ka pašlaik pieaug individuālajiem mājkļiem paredzēto lietusūdens savākšanas un pelēkā ūdens pārstrādes iekārtu klāsts. Tas liecina par taupīšanas kultūras rašanos, ko vēlas Komisija. Tomēr pamatota vēlēšanās taupīt ūdeni nedrīkst kļūt par individualistisku tieksmi ekonomiski norobežoties, kas gan tehniski, gan ekonomiski novājinātu publiskos ūdens apgādes un ūdens attīrīšanas dienestus, kas ir būtiski sekmējuši un sekmē ar higiēnu un dzīves ilguma palielināšanos saistīto attīstību. Ūdens ir nepieciešams dzīvei, taču mūsu attīstītās sabiedrības ir aizmirsušas, ka tas var būt arī nāves cēlonis.

3.6.4. Individuālās ūdens taupīšanas, pārstrādes un attīrīšanas sistēmas ir lietderīgas un piemērotas mazapdzīvotos apgabalos. To ekonomiskā un sociālā lietderība pilsētās ir mazāk acīmredzama, izņemot lietusūdens savākšanas un pārstrādes sistēmas, kuras apkalpo un izmanto komunālo pakalpojumu dienesti, pat ja tās ļauj savākt ūdenstecei privātpašumā.

3.7. Zināšanu un datu savākšanas uzlabošana.

3.7.1. Komisija norāda, ka jānodrošina ticama informācija par ūdens trūkuma un sausuma izplatību un ietekmi. Atbalstāma ir vēlme iegūt ikgadēju Eiropas mēroga novērtējumu un

labāk izmantot Vides un drošības globālās uzraudzības (GMES) iniciatīvas pakalpojumus satelītdatu un uzraudzības instrumentu nodrošināšanai, lai atbalstītu ūdens rīcībpolitikas. Jāveicina tas, lai zinātniskās pētniecības centri un universitātes pētītu ar ūdeni un šā resursa saglabāšanu saistītus jautājumus, kā arī to, kā palielināt ūdens krājumus, izmantojot jaunās tehnoloģijas.

3.7.2. Būtu jāaskaņo Ūdens pamatdirektīvā noteiktie ūdens objektu stāvokļa novērtēšanas kritēriji. Praksē dalībvalstu ziņojumi ir ļoti daudzveidīgi, jo atšķirīgs ir gan novērtējamo upju baseinu lielums, gan datu daudzums par ūdens kvalitāti un bioloģisko daudzveidību.

3.7.3. EESK aicina Komisiju paātrināt to specializēto komisiju darbu, kas veic Ūdens pamatdirektīvas īstenošanas pārraudzību, un publicēt pārskatāmus progresa ziņojumus par dalībvalstu panākumiem, lai veicinātu attiecīgā darba norisi un saskaņotību.

3.7.4. Reālistiska pieeja prasa, lai, negaidot viendabīgus un kvalitatīvus rezultātus un rīcības plānu, īpaša uzmanība tiktu pievērsta visjutīgākajām jomām. Šo jomu atlasī varētu veikt dalībvalstis, taču pamatojoties uz vienotiem kritērijiem (nokrišņu trūkums un ģeogrāfiskās zonas noteikšana).

3.7.5. Vietējo un reģionālo dalībnieku apziņas veicināšana saistībā ar ūdens trūkuma apdraudējumu un klimata pārmaiņām kopumā būtu vieglāka, ja informācija par klimata tendencēm būtu pieejama pēc iespējas plašākai sabiedrībai.

3.7.6. Šajā sakarā EESK konkrēti ierosina izveidot tīmekļa vietni, kuru, iespējams varētu iekļaut Ūdens informācijas sistēmā Eiropai (WISE) un no kuras būtu lejupielādējami uz Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes modeļiem pamatotie klimata rādītāji, piemēram, nokrišņu daudzums, iztvaikojums, temperatūra, vēja ātrums, saules starojums. (Atbilstīgi projektiem PRUDENCE vai ENSEMBLES, taču nodrošinot sistemātiskāku pārklājumu un sniedzot ne tikai grafiskos, bet arī skaitliskos datus.).

3.7.7. Par tiešaistē ievietoto datu zinātnisko pamatotību un to ikgadējo atjaunināšanu būtu atbildīga kāda no Eiropas laboratoriju grupām, kas ir Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes locekle.

3.7.8. ES varētu finansēt tīmekļa vietnes izveidi un, nosakot mazus lejupielādēšanas tarifus, finansiāli atbalstīt pētniecības darbu laboratorijās, kas piedalās modeļu izstrādē.

Briselē, 2008. gada 29. maijā

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Dimitris DIMITRIADIS